

Mårhund *Nyctereutes procyonoides* sett i Rakkestad

PER TANGEN

Tangen, P. 1998. Mårhund *Nyctereutes procyonoides* sett i Rakkestad. *Natur i Østfold* 17(1-2): 39-40.

Mårhund ble observert ved Gjølstad skole i Rakkestad den 28. juli 1997. Arten er en østasiatisk innvandrer som fra statlig viltforvaltnings side ikke er velkommen i Norge. Observasjonen støttes av flere mindre veldokumenterte observasjoner andre steder i fylket det siste tiåret.

Per Tangen, Kykkelsrudveien 72, 1800 Askim

Hendelsesforløp

Etter en nattlig tur til Nøtteholen i Rakkestad for fangst og merking av nattravn den 27-28.07.1997, ble det under hjemreisen ca. kl. 01.00 observert en mårhund. Dyret kom labbende langs vegkanten på riksveg 105, mellom gamle Gjølstad skole og innkjørselen til Nøtteholen.

Mårhunden kom meg i møte i moderat gangfart, og jeg passerte den på kloss hold uten at jeg kunne se at den forsvant ut av vegbanen. Jeg hadde meget lav fart under mitt møte med dyret, i det jeg nettopp hadde svingt ut på riksvegen mot Rakkestad sentrum.

Etter passering av dyret snudde jeg bilen midt i vegbanen i håp om å se mer av den, men den hadde da forsvunnet, mest sannsynlig ut i åkeren på samme side av veien som den gamle skolen ligger på.

Artsbeskrivelse

Mårhunden, som ved første øyekast ble avskrevet som en obligatorisk nattlig rødrev-observasjon, viste ved neste øyekast et utseende som brøt med de regelmessige møtene med vår vanligste rev. Dyret jeg møtte virket klumpete og tynnbeint, og så mørkt ut med et helt annet ansikt enn det jeg var vant til å se på reven.

Da mårhunden etterhvert kom nærmere og ble passert på kloss hold, kunne følgende påtagelige trekk sees:

- kroppen hadde mørk brun grunnfarge med lysere, gulhvite partier (mørkhåra, bleika hippie)
- pelsen på kroppen så tykkere og mer langhåret ut enn en rødrev i sommerpels
- beina var tynne og svarte - så korthåret ut i forhold til resten av dyret
- helt annen, mer klumpete kroppsbygning enn den slanke, elegante rødreven
- stor, tykkpølset overkropp med tynne bein, virket også noe mindre enn rødrev
- halen var ikke på langt nær så fremtredende som hos rødrev, mye kortere enn hos denne
- spesielt hode, klumpete, bredt, kortere ører i forhold til rev, kortere snute som ikke stakk frem på samme måte som hos rødrev, sort øyemaske med lysere gulhvit ramme rundt (lignet en amerikansk vaskebjørn)

Utbredelse og levested

Mårhunden har etter regelmessig utsettelse i Russland (gamle Sovjetunionen) ekspandert kraftig østover, og er nå ganske vanlig i vårt naboland Finland.

Den er også i ferd med å etablere seg i Sverige, og er sett enkeltvis langs Østersjøkysten helt ned til Småland. Her er det antatt at arten vil kunne finne fotfeste i fremtiden, og dersom den fortsetter denne ekspansjonstakten, vil det etterhvert også bli sett mårhund mer regelmessig i

Norge. Observasjonen i Rakkestad passer inn i det spredningsmønsteret som en forventer at mårhunden vil ha i fremtiden, da det tidligere var antatt at den først ville nå vårt land enten lengst i nord eller lengst i sydøst.

Mårhunden er i Norge med sikkerhet påvist i Finnmark, og også sannsynlig sett i Troms og Trøndelag.

Diskusjon

Dette er et stikkord i forbindelse med denne type observasjoner hvor situasjonen med nattlig lys og begrenset observasjonstid gjør det umulig å fremlegge f.eks. fotografisk bevis for at det man så var en realitet og ikke en illusjon. Vi har dessverre (?) ikke kommet så langt at vi kan tappe hjernens databank for bilder ennå, slik at observasjonens billedmessige bevis inntil videre må befinne seg gjemt i en privat hjernebase.

Siden det likevel er ønskelig at slike nyfunn i vår fylkesfauna rapporteres, kan man ikke gjøre annet enn å forsøke å gjenskape øyeblikket via tekst, og dette vil innen denne type rapportering aldri kunne måle seg med fotografisk bevis.

Som en liten trøst for de «observasjonshungrige» ligger alt til rette for at denne skapningen vil kunne sees mer regelmessig i fremtiden, da selvfølgelig til ergrelse for noen og til glede for andre.

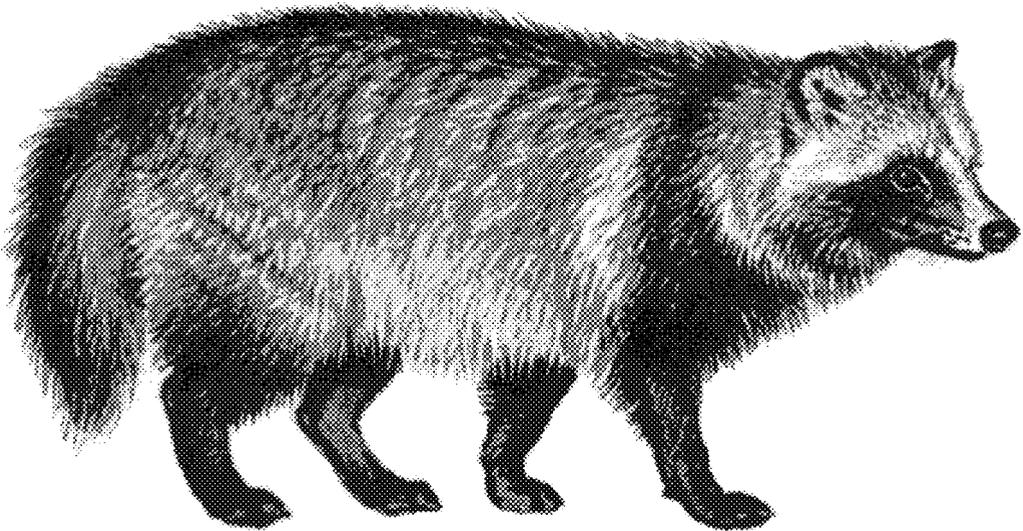
Uønsket art

Mårhunden er fra forvaltningens side uønsket i Norge, siden den som østasiatisk art er et fremmedelement i vår fauna, og som kun ved hjelp av menneskelig påvirkning har klart å nå så langt nordvest i utbredelse.

Nå er det vel likevel ikke noe nytt at vi mennesker påvirker vårt nærmiljø i stort og smått, så kanskje er ikke mårhundens eventuelle skadevirkninger så synbare i forhold til det vi som art påfører vår klode? I alle fall var det en fascinerende og underlig skapning, som i skjønnhet fullt ut kan måle seg med mange av våre andre «innfødte».

Litteratur

Myrberget, S. 1990. Mårhunden. s. 60-61 i: Semb-Johansson, A. (red.). *Norges dyr*. Pattedyrene - bind 1. J.W.Cappelens Forlag.

Vil mårhund bli et nytt innslag i Østfolds fauna, eller klarer vi som forvaltningen ønsker det å holde den utenfor landegrensene. Illustrasjon fra Collings Field Guide; Mammals of Britain & Europe.